

Föreningen Afghanistansolidaritet Nyhetsbrev 31 oktober 2013

Redaktör : Lars-Gunnar Liljestrand

Afghanistansolidaritet landet runt

Thage G Peterson, utdrag ur tal i Rättviks kyrka på FN-dagen den 24 oktober:

Vi har förmånen att leva i ett fritt land. Ett land, där var och en kan och får göra sin röst hörd. Där vi vill att var och en gör sin röst hörd och deltar och engagerar sig i det svenska samhället. Vi lever i ett land i ekonomisk välmåga. Vår välfärd har gett oss materiell och social trygghet. En trygghet som ger oss möjlighet att leva ett rikt liv, att ta del av naturen och kulturen, att ha en god hälsa, få utbildning och arbete. Hur brutal är då inte klyftan till de länder där människor lever under förtryck, i fattigdom och svält, där det pågår krig och väpnade konflikter. Där man jagas och dödas för sin religiösa övertygelse. Där barnen far illa, är rädda och saknar trygghet. Mat för dagen, tak över huvudet och god hälsa, är liksom fred, frihet och demokrati och mänskliga rättigheter något mycket avlägset för miljontals människor runt om i världen. Genom freden kunde vi skapa och bygga upp istället för att döda och förstöra. Med andra ord: Fred är lönsamt.

Det är därför som FN behövs.

Afghanistankriget en kvarnsten runt halsen

Sveriges linje har varit att arbeta för freden. Vi har lyckats hålla oss utanför krig och byggt upp ett fredligt välfärdsamhälle, som försökt medla istället för att delta i krig, som deltagit i FN:s förhandlingar om nedrustning och avskaffandet av kärnvapen. Vi har inga krigshjältar. Vi har fredshjältar istället. Det räcker om jag nämner namn som Hjalmar Branting, Raoul Wallenberg, Folke Bernadotte, Dag Hammarskjöld, Alva Myrdal och Olof Palme; så förstår ni vad jag menar.

Idag, år 2013, har vi svenskar Afghanistankriget, som en kvarnsten runt halsen!

Jag möter varje vecka människor som frågar: hur kunde det bli så här? Varför träder ingen fram och försvarar eller förklarar vårt deltagande i kriget? Krig är ekonomiskt väldigt kostsamt. Krig tar pengar från utjämningen mellan rika och fattiga länder. Krig tar pengar från miljöbekämpningen. Krig kostar enorma ofattbara belopp. De decennielånga amerikanska krigen i Irak och Afghanistan kommer att kosta hela sex trilioner US dollar. Vad det svenska kriget har kostat de svenska skattebetalarna har inte redovisats. Det beloppet hålls hemligt för Sveriges folk. Men en säker bedömning pekar på en total kostnad på över 30 miljarder svenska kronor fram till nu.

Det mänskliga och sociala lidandet för återvändande soldater från kriget är stort och plågsamt. Mentala problem som ångest och depressioner följer soldaterna med dem eller när de har kommit hem. Jag har krävt av den svenska regeringen att den ägnar de här frågorna en stor bevakning och uppmärksamhet. Trots de redan enorma kostnaderna för Afghanistankriget så får inte Sverige spara en enda krona för att rehabilitera och ge ekonomisk hjälp till hemvändande soldater och officerare, så att de kan återgå till ett normalt civilt liv här hemma i Sverige.

De som arbetar för fred

Idag på FN-dagen vill jag tacka och hylla alla dem som arbetar för fredens sak. Det finns många enskilda svenska medborgare och svenska organisationer som lägger ner ett omfattande arbete. Jag vill särskilt nämna Svenska FN-förbundet, Föreningen Afghanistansolidaritet, Svenska Afghanistankommittén, IrakSolidaritet och Föreningen Kvinnor för fred. Det här är organisationer som borde uppmärksammas och hyllas mycket mer för sina insatser. Jag gör det idag här i Rättviks kyrka.

FN-stadgans våldsförbud

Idag är det viktigare än någonsin att hävda FN-stadgans våldsförbud, som ju är grundbulten i stadgan. Det är viktigt att FN-förbundet och de andra organisationerna finns för att hävda principen om fredssträningar före krig. Vi får inte tro att krig och dödande är lösningen på motsättningar och konflikter. Att krig är något naturligt. Det är farligt om fredssträningar kommer först i andra hand. Vi måste tala mer om freden och ifrågasätta militära lösningar. Det går inte att uppnå vänskap genom att bomba sönder barn och deras föräldrar och hem. Det man uppnår är hat. Det går inte heller att bomba bort

hatet. Det våld som har skett och som idag äger rum i Afghanistan kommer att sitta i för decennier framåt.

Vi har valt krigets väg

Efter andra världskriget sökte människor över hela världen efter något som kunde ena världens länder och folk. Man sökte efter något som kunde användas i försöken att förhindra ytterligare ett världskrig. FN-systemet med dess FN-stadga blev svaret. För små stater som Sverige var det extra viktigt att bli deltagare i ett större internationellt sammanhang som stabilt och konsekvent stod upp för freden.

Under många år arbetade Sverige i fredsfrämjande aktioner under klara FN-mandat. Sverige blev en aktiv och väl ansedd aktör i detta system för fred. Det var för oss svenskar självklart att FN-stadgans klara principer om en fredlig lösning av konflikter och motsättningar skulle följas. Vi ville inte delta på andra villkor. Vårt mål var att förhindra krig. För detta fredsbevarande arbete fanns ett stort folkligt stöd i vårt land under många år.

Men ett nytt och osvenskt sätt att se på konfliktlösning har under senare år smugit sig in i Sverige. Vårt land väljer idag fredsframtvängande istället för fredsfrämjande. Vi har valt krigets väg framför fredens väg. I takt med detta ändrade synsätt på hur fred skall nås och upprätthållas så har det hävdats att en ny folkrätt håller på att växa fram som innebär en acceptans av våldet under täckmanteln om självförsvar och mänskliga rättigheter. Denna nya väg är en farlig väg. Den öppnar för krig i större skala. Och legitimerar våldet och dödandet i relationer mellan länder och folk.

Fredlig konfliktlösning

Sverige måste åter lyfta fram de fredliga lösningarna i det internationella umgänget. Vårt land måste återgå till de fredliga lösningarna med samtal, förhandlingar och medling som det centrala fredsarbetet. Vårt land måste återgå till den väg som vi med framgång gått på under många år. De diplomatiska vägarna var riktmärket som vann en bred anslutning världen över. Sverige stod för fred och inte för krig!

Sverige deltar idag knappast alls i FN:s fredsinsatser. Sverige bidrar nu bara med en handfull soldater av FN:s totala fredsstyrka på 76 752 soldater. Enligt FN:s egna uppgifter är det bara en enda soldat från Sverige av dessa soldater. Han eller hon finns i Sudan. Därtill kommer att vi har några svenska soldater i Korea. Vid flera tillfällen har FN bett om svenskt deltagande i fredsbevarande operationer. Men Sverige har sagt nej. Tidigare har Sverige varit en stor nation bland FN:s blå baskrar. Men så är det inte längre. Sverige har ställt FN åt sidan. Det är mycket beklagligt.

Demokratiska grovarbetet

Historien har lärt oss att kampen för demokrati själv ofta är den bästa uppfostraren till demokrati. De grundläggande demokratiska idealen måste ha fortfäste i folkdjupet. Vi måste stötta de människor som arbetar politiskt. Det klankas för mycket idag på de som gör det hårda och otacksamma demokratiska grovarbetet. Men det är de som efter arbetsdagens slut på nytt packar väskan för att ge sig av till mötet och sammanträdet, de som delar ut flygblad och affischer, de som är ute och agiterar, de som gör i ordning möteslokalen; det är de som är våra viktigaste demokratiska förkämpar. Utan dem kan vi inte hålla vår demokrati levande. Jag vill hylla alla de människor i vårt land som ägnar sig åt politiskt arbete och ser till att den demokratiska processen fungerar. Utan aktiva människor har vi ingen demokrati.

- Olof Abrahamsson, chefredaktör på Norrländska Socialdemokraten 24 oktober: I dag firar vi **FN-dagen**. En av dem som ger sig ut för att tala är förre talmannen Thage G Peterson (S) som håller ett anförande i Rättviks kyrka. Han noterar en sak som ger hopp om framtiden. Han konstaterar att Sverige nu tycks återvända till den klassiska Palme-linjen i utrikespolitiken.

”Allt fler ledande svenska försvars- och utrikespolitiker verkar nu inse – och därmed erkänna - att Sverige valde fel väg med Afghanistankriget. Man trodde att bomber skulle kunna ta bort talibaner, hat och terrorns grundorsaker. Man valde krig före diplomatiska ansträngningar. FN ställdes åt sidan”, säger Thage G Peterson.

Men Sverige tycks ha tagit lärdom. Det militära engagemanget i Afghanistan är på väg att bantas kraftigt. I Syrienfrågan har Sverige också valt en helt riktig linje, att slå vakt om diplomatin och FN.

”Man säger att nästa gång som Sverige ställer upp i en större internationell militär insats så skall den stå under FN:s ledning. Det är en befriande tillnyktring av svenskt internationellt agerande. Det är en återgång till att hävda fredliga lösningar i det internationella umgänget: Samtal, förhandlingar, medling och sociala och humanitära insatser skall vara det centrala i fredsarbetet”, säger Peterson.

”Tillnyktring” är ordet. Sverige exponerar sig för enorma risker genom att delta i krig i världens konflikthärdar. Huvudspåret i Sveriges internationella engagemang måste istället vara arbetet för fred, demokrati, mänskliga rättigheter och en generös biståndspolitik.

Vi bidrar till en bättre och säkrare värld om vi medverkar till att världens utsatta folk får sjukvård, utbildning och en drägligare tillvaro.

Nyheter om Afghanistan

- EN DRÖNARKRIGARES BEKÄNNELSER

Ur mörkret i en container i Nevadaöknen ser han tre män som strävar fram längs en lerig väg i Afghanistan. Containern håller temperaturen exakt 20 grader C och det enda ljuset är från skenet från skärmarna. Luften är full av svett och cigarettrök. På sin dator visas bilden av ett midvinterlandskap i i östra Afghanistans Kunarprovins – en palett av brunt och grått, stubbåkra, mörka skogar som klättrar upp för de klippiga sluttningarna på Hindukush. Han zoomar in kameran på de misstänkta motståndsmännen, klädda i den traditionella *shalwar kameez*, långa skjortor och säckiga byxor. Han vet ingenting om männen: inte deras namn, inte deras tankar, ingenting om deras tusentals vardagliga eller djupare detaljer i deras liv.

Han informerades om att de bar gevär på skuldrorna men allt vad han kunde se var de var herdor. Ändå, ordern var någonstans uppifrån, en mystisk kommandokedja som ledde rakt ned till hans hörlurar. Ordern var tydlig: vapen bekräftade. Han kopplade över från den synliga bilden – de tysta grå och bruna på "dag-TVn" – till den skarpa infraröda kontrastbilden, och plötsligt kom motståndsmännens värme profiler fram spökligt vita mot den kalla svarta marken. En säkerhetskontrollant stod bakom honom för att se att "vapen redo" var enligt instruktionen. En lång muntlig checklista, mållasern fastlåst på de två männen som gick på skärmen framför honom. En nedräkning – tre..två.. ett... Sedan en signal "missilen startat från utskjutningsrampen". 1200 mil bort avfyrades en Hellfireraket från sin behållare och nådde på några sekunder överljudshastighet.

Foto: Ethan Levitas

Det var tyst i den mörka containern i öknen förutom det låga brummandet av datorer och fläktar.

Han fortsatte att hålla lasern riktad mot de två männen och stirrade så intensivt att varje enskild pixel stod fram. Tiden blev nästan upplöst, sekunderna tånjdes och saktade ned i ett märkligt elektroniskt limbo. När han betraktade männen såg han en som kommit lite efter. Denne tycktes höra någonting och

började springa för att komma ikapp de andra två. Sedan, bländande och tyst som en kamerablixt lystes skärmen upp med vita flammor. Brandon Briant, enrollerad inom flygvapnet, stirrade på scenen som var lysande vit och klar på den infraröda bilden. Han kommer ihåg det ännu flera år senare som inbränt i minnet liksom ett fotonegativ: "Röken drar bort och det ligger delar av de två killarna runt kratern. Där ligger den där killen där borta och han saknar sitt högra ben strax ovanför knäet. Han håller det och han rullar runt och blodet sprutar ut ur benet och faller på marken. Blodet är varmt. Men när det träffar marken börjar det kylas ned. Blodpölen fryser snabbt. Det tog en lång stund för honom att dö. Jag bara såg på. Jag såg att han fick samma färg som marken han låg på."

Han säger idag att när han genomförde uppdraget kände han sig ibland som ett med tekniken. Han föreställde sig själv som en robot, en zombie, en drönare. Sådana abstraktioner har inget medvetande eller samvete. Drönare bryr sig inte om vad de gör men Bryant gör det i högsta grad. Nu planerar han att studera och bli en sjukvårdare, kanske kan han arbeta på en ambulans och till slut få möjligheten att rädda människor som han alltid velat. GQ.com 23 oktober

Hela artikeln på: <http://www.gq.com/news-politics/big-issues/201311/drone-uav-pilot-assassination?currentPage=1>

- Selv om Danmark og Norge ligner hinanden meget, har de to lande over de seneste tyve år valgt helt forskellige veje på den udenrigspolitiske scene. Norges vej har givet landet en helt unik international status...— *I Danmark har det været et stærkt argument for en militært orienteret udenrigspolitik, at det gav morgenmad i Washington – altså adgang til USA's regering?*

»Norge har jo også været med militært, for eksempel i Afghanistan, og også ligesom Danmark forsøgt f.eks. at opbygge en kompetence på specialstyrker. Men opfattelsen i norske diplomatiske kredse er, at det, der har givet størst adgang i Washington, er fredspolitikken.«... I begyndelsen af 1990'erne var både Danmark og Norge geopolitiske småstater, men humanitære stormagter med stærke netværk i udviklingsarbejde og civilsamfund verden over. Den norske satsning på fredsforhandlinger tog fart i 1993-94, da landet var vært for Oslo-forhandlingerne mellem Israel og det palæstinensiske selvstyre.

Over de følgende år oparbejdede nordmændene en tilgang til fredsprocesser, som tog udgangspunkt i det humanitære netværk til sammen med Norges tætte samarbejde med FN, som landet ifølge Henrik Thune har en næsten absolutistisk tiltro til. Derfor var det

også utänkeligt at deltage i militære aktioner uden FNs mandat. Information 26 oktober.

Sveriges Afghanistanpolitik

- Ledare i Dalademokraten 24 oktober: Det är bra att Sverige avvecklar styrkan i Afghanistan, genom att dra ned dess storlek till ett minimum. Att Sverige är kvar med några större trupper när andra länder, särskilt USA, lämnat eller drar ned till ett minimum är inte ett fungerande alternativ säkerhetsmässigt. Sverige ska naturligtvis vara berett att delta i internationella operationer, som är sanktionerade av FN, runt om i världen. Det har Sverige alltid varit, från Kongo på 60-talet via Cypern och Sinai på 70-talet och Libanon på 80-talet och annat fram till nu. Med tillbakadragandet från Afghanistan öppnas möjligheter för svenskt deltagande i operationer på andra håll...Med styrkan i Afghanistan har Sverige gett ett bidrag till den internationella säkerheten. Liknande insatser i andra länder kan vara aktuella för svensk del framöver. Men nu avvecklas den svenska styrkan i Afghanistan förutom en liten enhet i Kabul. Sverige kan vara nöjt med sin insats för säkerhet i Afghanistan. Efter avvecklingen får andra uppgifter ta vid, både hemma och på andra håll.
- Thage G. Peterson intervjuas i Dala-Demokraten 25 oktober: -Jag tillhör Olof Palmes lärjungar och anser att fred skall nås genom att prata, inte genom krig, inte ens "rättfärdigade" krig som ska leda till fred. Därför sa han att han inte höll med om DD:s ledare i torsdagens tidning om den svenska insatsen i Afghanistan. -Bomber leder inte till fred, utan bara till hat som föder ännu mer hat, sa han.
- Lars O. Nilsson i NSD 25 oktober: Svar till Lennart Alvhult i NSD den 23/10. Socialdemokratin är splittrad när det gäller utrikespolitik och förhållandet till USA:s världsomspännande krigsorganisation, Nato.
Det har kunnat utläsas av vissa kända sossars uttalanden angående till exempel Sveriges deltagande i Afghanistan-kriget. Före detta ministern Thage G. Peterson höll för en tid sedan ett tal i Vetlanda kyrka och sade: "Om någon för 25-30 år sedan, medan Olof Palme ännu levde, hade sagt att Sverige skulle bli en krigförande nation som förde krig och dödade människor i ett annat land, så hade den personen ansetts vara spritt språngande galen".
Han är inte ensam om sin åsikt. Anders Ferm, Pierre Schori, Maj-Britt Theorin, Göran Greider med flera vänder sig starkt mot svenskt krigsdeltagande och medlemskap i Nato. Politiska redaktören på NSD, Olof Abrahamsson, har antytt något liknande.

Lennart Alvhult är tydligen borgerlig. Han är glad för att nuvarande (S)-ledningen är positiv till deltagande i Natos snabbinsatsstyrka (NRF), som kan sättas in över hela världen.

Nato-chefen Fogh Rasmussen sa på Sälenkonferensen i januari att "NRF kommer att spela en allt större roll under de kommande åren" (DN 15/1 -13).

Bryt med Nato!

Tips och aktiviteter

Lagen mot krig – om FN-stadgans våldsförbud och aggressionskrigen (Celanders). Recension av Per Jönsson i Internationella Studier oktober 2013:

"Just som den utdragna Syrienkonflikten har växlat upp till en högre internationell spänningsnivå utkommer fyra folkrättserfarna jurister med en särdeles matnyttig bok om vad de kallar "aggressionskrigen" sedan kalla krigets slut. Boken nagelfar de två senaste decenniernas upprepade försök av USA, europeiska stormakter, arabstater och Israel att på olika sätt kringgå FN-stadgans förbud mot mellanstatligt våld. I samtliga fall, menar författarna, innebär dessa ett grundläggande brott mot FN:s stadga och ursprungliga intentioner och riskerar leda till en värld där djungelns lag råder och nästan vilken stormakt som helst kan intervensera militärt närhelst de vill. Inte minst oroas författarna av att det skett en markant glidning även i Sveriges officiella syn på mellanstatlig våldsanvändning. Boken innehåller också en rad rappa analyser av de flesta krigen och krigshoten sedan kalla krigets slut: Kosovo, Afghanistan, Irak, Libyen, Libanon, Mali, Iran. Sällan känns en ny juridisk bok så aktuell som denna kombinerade pamflett Och folkrättsjuridiska uppslagsverk."

Skriv till red@afghanistan.nu och beställ ett exemplar av boken "Lagen mot krig" för 180 kr inklusive 30 kr porto.

Nästa nyhetsbrev kommer den 7 november. Har Du förslag på material för nyhetsbrevet – skicka gärna till nyheter@afghanistan.nu